

Gendernieuws uit Europa

2023/3

Inhoud

Nieuw trio en Belgisch voorzitterschap EU	3
__Prioriteiten van het Spaans voorzitterschap	3
__Prioriteiten van het Belgisch voorzitterschap.....	4
De geestelijke gezondheid in de Europese Unie verbeteren	5
__ Mededeling van de Commissie	5
__ Besluit over geestelijke gezondheid en precair werk	5
__ Besluit over geestelijke gezondheid	5
Besluit over de transitie van zorgstelsels.....	7
Werkprogramma van de Commissie 2024	8
EU Parlement: voorstellen voor wijzigingen van de Verdragen.....	9
EU Parlement: aanbevelingen n.a.v. de 28 ^{ste} VN-klimaatconferentie.....	10
Interessante publicaties	11
Report on access to essential services in the EU: key challenges for the most vulnerable	
Towards a gender balance in the European elections: Electoral quotas – What can they achieve?.....	
Combating violence against women and domestic violence	
Compensation for victims of climate change disasters.....	
Bridging the rural-urban divide: Addressing inequalities and empowering communities	
Eurostat regional yearbook 2023 edition.....	
Women and men in decision making: methodological report.....	
Gender Equality Index 2023. Towards a green transition in transport and energy.....	
A Better Work–Life Balance: Bridging the gender care gap.....	
Methodological Guidance: Administrative data collection on violence against women and domestic violence	
AI: Friend or enemy of gender equality	

DE RAAD

Nieuw trio en Belgisch voorzitterschap EU

Op 1 juli 2023 startte een nieuw trio voorzitterschap van de Europese Raad: Spanje is voorzitter van de EU van 1 juli tot 31 december 2023, België van 1 januari tot 30 juni 2024 en Hongarije van 1 juli tot 31 december 2024. Het trio heeft een set van [gemeenschappelijke beleidsdoelstellingen](#) aanvaard, waarbinnen elk land een eigen agenda en prioriteiten voorop stelt. De gedeelde prioriteiten zijn: bevorderen van de herindustrialisering van Europa en van de ecologische transitie, de Sociale Pijler van de Unie consolideren en de Europese eenheid versterken. Het trio zal ook waken over een vlotte afsluiting van de huidige beleidscyclus en een vlotte overgang in de volgende beleidscyclus 2024-2029.

Op 1 augustus 2023 werd een [gemeenschappelijke verklaring over gendergelijkheid](#) afgelegd, waarin het trio aankondigt dat voorts ingezet wordt op het voorkomen en bestrijden van gendergerelateerd geweld, op economisch empowerment van vrouwen en meisjes en op de uitvoering van de Europese [strategie voor gendergelijkheid 2020-2025](#) en van de [strategie voor de strijd tegen de mensenhandel](#).

Prioriteiten van het Spaans voorzitterschap

[Prioriteiten van het Spaanse voorzitterschap](#) waren (o.m.): de toegang van vrouwen tot STEM-beroepen bevorderen, seksuele intimidatie en seksisme in het hoger onderwijs aanpakken en de Europese zorgstrategie vooruit helpen, met aandacht voor de zorgeconomie, persoonsgerichte en gemeenschapsgerichte zorg, een sterker zorgaanbod voor kinderen en adolescenten, erkenning en faire verdeling van zorg en een verzekerd recht op zorg voor allen. Daarnaast stonden ook gender en transport, gender en sport en seksuele en reproductieve gezondheid en rechten op de agenda.

Op wetgevingsvlak stonden de [ontwerprichtlijn om geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld te bestrijden](#),¹ de [anti-trafficking richtlijn](#)² en de [ontwerprichtlijn over normen voor organen voor gelijke behandeling voor vrouwen en mannen in arbeid en beroep](#)³ op de agenda. Op 12 december bereikte de Raad overeenstemming met het Parlement over dit laatste voorstel.⁴ Beide instellingen moeten dit akkoord nu officieel bevestigen. Vanaf de officiële bekrachtiging hebben de lidstaten 2 jaar tijd om de bepalingen om te zetten in nationale wetgeving.

Op 24 november organiseerde het Spaans voorzitterschap een [informele raad](#) van de ministers bevoegd voor gelijkheid. Op de agenda stond een dialoog over een gemeenschappelijk EU beleid om alle vormen van geweld op vrouwen te bannen. [Centrale aandachtspunten](#) waren: verzekeren van gepaste steun voor de slachtoffers, dataverzameling en nieuwe vormen van geweld (cybergeweld, politiek geweld, economisch geweld instrumenteel geweld⁵ en institutioneel geweld). De ministers riepen op om de onderlinge afstemming van het beleid te verbeteren, om voldoende middelen in te zetten en om te zorgen dat de lidstaten in de richting van gelijkheid evolueren. Dit is ook nodig voor een meer democratisch en veerkrachtig Europa. Ze herinnerden aan het belang van de [ontwerprichtlijn om geweld op vrouwen in de EU te bestrijden](#) en het grote belang van verdere [samenwerking](#) tussen de lidstaten (o.m.) vanuit het oogpunt van verzekerde bescherming van alle Europese burgers in al hun diversiteit. Het debat hierover is nog steeds gaande.

¹ Voorstel COM(2022)105, procedure: [COM/2022/0066/COD](#), [EUR-Lex - 52022PC0105](#).

² Voorstel voor een richtlijn tot wijziging van Richtlijn 2011/36/EU inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, COM (2022)0732, procedure [2022/0426/COD](#), [EUR-Lex - 52022PC0732](#).

³ Voorstel voor een richtlijn betreffende normen voor organen voor gelijke behandeling op het gebied van gelijke behandeling en gelijke kansen voor vrouwen en mannen in arbeid en beroep, en tot schrapping van artikel 20 van Richtlijn 2006/54/EG en artikel 11 van Richtlijn 2010/41/EU, COM/2022/688 final, procedure [COM/2022/0400/COD](#), [EUR-Lex - 52022PC0688 - EN](#).

⁴ Persbericht van 12 december 2023.

⁵ Bijvoorbeeld mishandelen van de kinderen om de moeder onder druk te zetten.

Prioriteiten van het Belgisch voorzitterschap

Het [voorzitterschap van België](#) valt samen met het einde van het mandaat van de Commissie Von der Leyen en van het Europees Parlement en houdt twee bijzondere opdrachten in:

1 **hangende wetgevingsvoorstellen** afhandelen: binnen de Raad aansturen op compromissen en de onderhandelingen met andere Europese instellingen (vooral het Parlement en de Commissie) sturen om ook hier akkoorden te bereiken.⁶ Onder de wetgevingsprioriteiten die tijdig afgerond moeten worden bevinden zich de voor vrouwenrechten belangrijke voorstellen over het bestrijden van geweld tegen vrouwen en van huiselijk geweld en over het bestrijden van mensenhandel.

2° de goedkeuring van de **strategische agenda 2024-2029** van de Europese Unie in goede banen leiden. De [strategische agenda](#) legt de globale beleidsprioriteiten van de Unie vast voor de volgende legislatuur. Op de informele bijeenkomst van de Europese Raad te Granada (6 oktober 2023) namen de EU-leiders hierover een [Verklaring](#) aan, waarin ze aangeven de focus te leggen op: veiligheid en defensie, veerkracht en concurrentievermogen, energie, migratie, mondiale betrokkenheid en uitbreiding van de Unie.

België heeft zes strategische werven geïdentificeerd voor z'n voorzitterschap: veiligheid, defensie en migratie, rechtsstaat en democratie, economie, interne markt en handel, sociaal beleid, werk en gezondheid, de groene transitie en de toekomst van de EU.

Wat betreft **gendergelijkheid** zal het voorzitterschap inzetten op het versterken van de gendergelijkheidsagenda op institutioneel niveau. Dit zal aan bod komen op de [informele vergadering](#) van de ministers bevoegd voor gelijkheid eind februari 2024. Het voorzitterschap plant besluiten van de Raad in juni aan te nemen over het bevorderen van zelfbeschikking en financiële onafhankelijkheid van vrouwen en beoogt het proces van gendermainstreaming in divers beleidsdomeinen te versterken. Op 8 februari staat een [conferentie over gender en pensioenen](#) op de agenda. Als voorzitter van de Raad van de EU zal België ook een prominente rol hebben tijdens de zitting van de VN [Commissie Status van de Vrouw](#) in maart, in het bijzonder door samen met de Europese Commissie een side-event te organiseren over: "Lifting everyone out of poverty – Bridging the Gap Between Gender equality, Poverty Alleviation, and Social Protection Policies". In mei 2024 staat een conferentie over LGBTQI+ gepland.

In April is een [topoverleg](#) met de Commissie en de sociale partners voorzien over de toekomstige **sociale ontwikkeling** van de Unie. Op deze conferentie staan uitdagingen voor de toekomst van de arbeidsmarkt (voor werkenden en voor bedrijven) centraal op de agenda, met aandacht voor vaardigheden, artificiële intelligentie, gendergelijke toegang tot de arbeidsmarkt, behalen van de doelstellingen van de [sociale top van Porto](#), toegang tot sociale bescherming in een veranderende arbeidsmarkt en sociale investeringen en de rol van vroegtijdige zorg en opvoeding. Het referentiekader en uitgangspunt is de Europese pijler van sociale rechten.

Het [Vlaams voorzitterschap](#) zal de Europese Raden van de vakministers industrie, jeugd, cultuur, media en visserij leiden, er expertise voor aanleveren, mee standpunten bepalen en eigen vergaderingen en evenementen organiseren. Op zaterdag 6 januari vindt in Mechelen een [groot openingsfeest](#) plaats met tal van activiteiten (dans, poëzie, comedy, animatie, lezingen, film, kunst en culinaire belevingen) en een muzikale show met artiesten uit verschillende genres. Deelnemen is gratis, maar voor sommige events moet je vooraf [inschrijven](#).

Meer informatie

[Website van het Belgisch voorzitterschap](#)

[Website van het Vlaams voorzitterschap](#)

⁶ De tijdspanne hiervoor is kort. Voor eind april moeten alle onderhandelingen afgerond zijn, want dan wordt het Europees Parlement ontbonden.

De geestelijke gezondheid in de Europese Unie verbeteren

Mededeling van de Commissie

Op 7 juni 2023 aanvaardde de Commissie een [Mededeling over een samenhangende benadering van geestelijke gezondheid](#).⁷ Het opzet is om het beleid van de lidstaten te ondersteunen en om kennis en ervaringen over goede praktijken uit te wisselen. De Commissie verzoekt de Europese instellingen en de lidstaten om hierbij de nadruk te leggen op: toegang tot adequate en effectieve preventie, tot kwaliteitsvolle en betaalbare geestelijke gezondheidszorg en tot re-integratie in de samenleving en op de werkvloer.

De Mededeling sluit aan de doelstellingen van WHO en van Agenda 2030 over duurzame ontwikkeling en bij het Europees beleid: de [kaderrichtlijn 89/391/EEC over veiligheid en gezondheid op het werk](#), de [EU-strategie over gezondheid en veiligheid op het werk 2021-2027](#), de [resolutie van het Europees Parlement over geestelijke gezondheid en digitale arbeid](#),⁸ en de besluiten van de [conferentie over de toekomst van de Europese Unie](#).

Besluit over geestelijke gezondheid en precair werk

Precair werk en slechte arbeidsomstandigheden (overbelasting, pesterijen, onzeker werk, discriminatie) houden een risico in voor de mentale gezondheid van werkenden. Op 9 oktober aanvaardde de EPSCO Raad een [besluit](#)⁹ over mentale gezondheid in relatie tot arbeid waarin de Lidstaten opgeroepen worden om:

- maatregelen te nemen die het **psychisch welbevinden** van werkenden bevorderen d.m.v. gepaste opleidingen, onderzoek, sensibilisering, versterkt toezicht en begeleiding inzake psychosociale risico's op de werkvloer en door de sociale dialoog, collectieve onderhandelingen en waardig en kwaliteitsvol werk voor alle werkenden, met bijzonder aandacht voor: baanzekerheid, gevolgen van nieuwe arbeidsmodellen (platformwerk, telewerken), gelijke behandeling en niet-discriminatie van werkenden en voor de aanwerving en re-integratie van werknemers met mentale problemen op de werkvloer.
- de integratie van het **genderperspectief** inzake de arbeidsomstandigheden in alle sectoren en op alle werkvloeren te ondersteunen, rekening houdend met mogelijke ongelijke impact op de geestelijke gezondheid van vrouwen en mannen
- in te zetten op de effectieve handhaving van de **rechten** van werknemers, met name inzake de arbeidstijd, en de combinatie van beroeps-, privé- en gezinsleven;

Aan de Commissie vraagt de Raad om verder in te zetten op de coördinatie van nationale beleidspraktijken inzake psychosociale risico's op het werk en op onderzoek, monitoring en dataverzameling uitgesplitst naar geslacht en andere relevante factoren, om bij het uitwerken van arbeidsbeleid rekening te houden met de diversiteit van de burgers en om het recht om offline te zijn te beschouwen als preventiemaatregel voor psychosociale risico's op het werk.

Besluit over geestelijke gezondheid

In dit [besluit](#)¹⁰ over geestelijke gezondheid benadrukt de EPSCO Raad het belang van zorg voor geestelijke gezondheid en welzijn in alle fasen van de levensloop en wijst hij op het belang van een alomvattende aanpak, met niet alleen aandacht voor gezondheid, maar ook voor gelijkheid, werkgelegenheid, onderwijs, digitalisering en artificiële intelligentie, sociale bescherming, financiële zekerheid, huisvesting, toegang tot cultuur, media en communicatie, milieu en klimaat.

De Raad benadrukt het belang van het **verminderen van** bestaande **ongelijkheden** en van het bestrijden van **discriminaties** als middel om mentale gezondheidsproblemen te voorkomen, in het

⁷ COM/2023/298 final, [EUR-Lex - 52023DC0298](#), procedure

⁸ P9_TA(2022)0279, procedure [2021/2098\(INI\)](#).

⁹ Conclusies van de Raad over geestelijke gezondheid en precair werk, document 13937/23, 9 oktober 2023.

¹⁰ Conclusies van de Raad over geestelijke gezondheid, document 15971/23, 30 november 2023.

bijzonder voor mensen in kwetsbare en gemarginaliseerde situaties, en hij nodigt de lidstaten uit om te zorgen voor:

- alomvattende beleidsdomeinoverschrijdende **actieplannen** of strategieën voor geestelijke gezondheid, met acties gericht op bevorderen van welzijn, bestrijden van discriminatie en het voorkomen en bestrijden van geestelijke gezondheidsproblemen;
- **toegang** tot tijdige, effectieve en veilige geestelijke gezondheidszorg en vroegtijdige detectie en sensibilisering op school en bij jongeren;
- **preventie** van mentale problemen, m.i.v. het voorkomen van zelfmoord, zelfbeschadiging en depressie, het opvoeren van het anti-discriminatie beleid en het bestrijden van haatzaaiende uitlatingen, van stigmatisering en van alle vormen van (gendergerelateerd) geweld;
- maatregelen die psychosociale risico's op de **werkvloer** voorkomen en aanpakken (met bijzonder aandacht voor de mentale belasting van gezondheidswerkers);
- maatregelen die **sociale en arbeidsre-integratie** bevorderen;
- een **antidiscriminatiebeleid**, met bijzonder aandacht voor kwetsbare groepen;
- regelmatige verzameling van **data en informatie**, met als doel vooruitgang te monitoren, te evalueren en bij te sturen aan de hand van indicatoren.

De Raad verzoekt de lidstaten om de oprichting van een multidisciplinair team in overweging te nemen om zo te waarborgen dat er op elk beleidsterrein rekening wordt gehouden met de mentale gezondheid en om het beleid 'geestelijke gezondheid' op te volgen met behulp van indicatoren.

De Raad moedigt de lidstaten en de Commissie aan om de samenwerking op dit domein te verdiepen en om te zorgen voor de onderlinge afstemming van het beleid op vlak van geestelijke gezondheid door: (o.m.)

- de aanneming van een EU-actieplan;
- uitwisseling van kennis en goede praktijken;
- het beschikbaar stellen van EU-financieringsmiddelen;
- monitoring van de vooruitgang op vlak van het mentale en emotioneel welbevinden van de Europese burgers.

Meer informatie

[EU website mentale gezondheid](#)

[Fact sheet mentale gezondheid in de EU](#)

[Think tank briefing over mentale gezondheid in de EU](#)

[Resolutie van het Parlement: P9_TA\(2023\)0457 /Procedure 2023/2074 \(INI\)](#)

Besluit over de transitie van zorgstelsels

In deze [conclusies](#) ¹¹ brengt de EPSCO Raad bepaalde aspecten over zorg en gendergelijkheid uit eerdere besluiten en vaststellingen van de Raad en de Commissie opnieuw onder de aandacht. Er wordt verwezen naar: (o.m.)

- 1) de besluiten over het dichten van de [loon- en zorgkloof](#) ¹² tussen mannen en vrouwen, over [gendergelijke economieën](#) ¹³ en over de [toekomst van werk](#) ¹⁴.
- 2) de aanbevelingen van de Raad over de [toegang tot langdurige zorg](#) ¹⁵ en over [voor- en vroegschoolse educatie en opvang: de doelstellingen van Barcelona voor 2030](#) ¹⁶
- 3) de Mededeling van de Commissie over de een [Europese strategie voor de zorg](#) ¹⁷ en enkele recente rapporten van de Commissie over de vergrijzing en langdurige zorg. ¹⁸

De ministers vragen de lidstaten om reglementering en wetgeving aan te nemen die voor iedereen de toegang waarborgt tot **betaalbare, persoonsgerichte, individuele of in gemeenschapsverband verleende zorg- en ondersteuningsdiensten van goede kwaliteit**, die uitgaan van gendergelijkheid, antidiscriminatie en mensenrechten; en om hiertoe passende maatregelen te nemen die:

- hoogwaardige zorgdiensten verzekeren, o.m. door kwaliteitsniveaus en -normen vast te stellen in overeenstemming met EU besluiten en waarden over zorg;
- mantelzorgers ondersteunen d.m.v. sociale bescherming, opleiding, counseling, respijtzorg, ondersteunende diensten, betaald verlof...;
- voor alle zorgverstrekkers (professionelen en mantelzorgers) een goede balans tussen werk en privéleven verzekeren d.m.v. flexibele arbeidstijden, hybride werkmodellen, passende verloven;
- alle professionele zorgverstrekkers verzekeren van correcte en billijke lonen en arbeidsomstandigheden, inclusief bescherming tegen pesterijen, seksuele intimidatie en geweld, evenals van toegang tot opleidingen en een leven lang leren;
- de loonkloof tussen vrouwen en mannen in de zorgsector dichten, met bijzondere aandacht voor huishoudelijk personeel dat zorgtaken verleent, met name inwonende zorgverleners;
- zwartwerk in zorgdiensten te bestrijden;
- genderongelijkheden, gendervooroordelen en -stereotypen bannen en een verschuiving naar medeverantwoordelijkheid voor zorg bevorderen;
- uitvoering geven aan de Europese zorgstrategie en de aanbeveling van de Raad over voor- en vroegschoolse educatie en opvang (Barcelona doelstellingen voor 2030) en over langdurige zorg (8 december 2022).

---

¹¹ Conclusies van de Raad over de [transitie van zorgstelsels](#) voor het leven naar holistische, persoonsgerichte en op de gemeenschap gebaseerde ondersteuningsmodellen met een genderperspectief, document 16094/1/23, 29 november 2023.

¹² Conclusies van de Raad over het dichten van de loon- en zorgkloof tussen mannen en vrouwen: de waardering en verdeling van betaalde en onbetaalde zorg, document 13584/20, 2 december 2020.

¹³ Gendergelijke economieën in de EU: volgende stappen, conclusies van de Raad, document 14938/19, 10 december 2019.

¹⁴ De toekomst van werk: een levensloopbenadering, conclusies van de Raad, document 10134/18, 21 juni 2018.

¹⁵ Aanbeveling van de Raad van 8 december 2022 over toegang tot betaalbare en hoogwaardige langdurige zorg, Publicatieblad 2022/C 476/01, [EUR-Lex - 32022H1215\(01\)](#).

¹⁶ Aanbeveling van de Raad van 8 december 2022 over voor- en vroegschoolse educatie en opvang: de doelstellingen van Barcelona voor 2030, Publicatieblad 2022/C 484/0, [EUR-Lex - 32022H1220\(01\)](#).

¹⁷ COM/2022/440 final, [EUR-Lex - 52022DC0440](#).

¹⁸ [The 2021 Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States \(2019-2070\)](#), het [EC \(2021\) Groenboek over de vergrijzing - Bevorderen van intergenerationale solidariteit en verantwoordelijkheid en naar het Long-term care report \(2021\)](#).

De Raad verzoekt de Commissie om via het Europees Semester en de sociale open coördinatiemethode de monitoring, gegevensverzameling, coördinatie en uitwisseling van goede praktijken op het gebied van (langdurige) zorg verder te bevorderen.

Hij vraagt om het doeltreffend gebruik van EU-middelen en EU-fondsen aan te moedigen ter ondersteuning van de uitvoering van de Europese zorgstrategie en de aanbevelingen van de Raad over langdurige zorg en voor en vroegschoolse educatie en opvang, m.i.v. het faciliteren van sociale innovaties op het domein van zorg en om innoverende zorgverstrekking te ondersteunen door de uitrol van toegankelijke vernieuwende technologieën en digitale oplossingen die autonomie en zelfstandig wonen vergemakkelijken.

Verdere besluiten

- ❖ [Conclusies van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten over vrouwen en gelijkheid in de sport](#) ¹⁹
- ❖ [Conclusies van de Raad over de bijdrage van onderwijs en opleiding aan de versterking van de gemeenschappelijke Europese waarden en het democratisch burgerschap](#) ²⁰
- ❖ [Een sociale, groene en digitale transitie - Conclusies van de Raad \(21 november 2023\)](#) ²¹
- ❖ [Conclusies van de Raad over sociale bescherming voor zelfstandigen](#) ²²

EUROPESE COMMISSIE

Werkprogramma van de Commissie 2024

Op 17 oktober 2023 presenteerde de Commissie haar [werkprogramma](#) ²³ voor 2024. Hierin blikte de Commissie terug op verwezenlijkingen van de voorbije vier jaar. Meer dan 90% van de beloften uit de [Politieke Beleidslijnen](#) uit 2019 zijn ingelost. 63% van de 633 wetgevingsvoorstellen die de Commissie presenteerde werden goedgekeurd. Het werk is echter niet af.

De Commissie zal in 2024 de focus te leggen op de afhandeling van enkele reeds ingediende wetgevingsinitiatieven zoals:

- de Verordening over geharmoniseerde regels inzake artificiële intelligentie; ²⁴
- het ontwerp over de wijziging van Richtlijn 2011/36/EU inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan; ²⁵
- het ontwerp over het voorkomen en bestrijden van online seksueel geweld op kinderen ²⁶
- de ontwerprichtlijn over het bestrijden van geweld en van intrafamiliaal geweld. ²⁷

Daarnaast zijn er ook enkele nieuwe projecten die aansluiten bij bestaande toezeggingen van de Commissie over administratieve vereenvoudiging ²⁸ of bij nieuwe uitdagingen, zoals: de

¹⁹ ST 15479/23, 24 november 2023.

²⁰ ST 15738/23, 23 november 2023.

²¹ ST 15732/23, 21 november 2023

²² ST 13934/23, 9 oktober 2023.

²³ Mededeling van de Commissie, COM (2023) 638 final, [EUR-Lex - 52023DC0638](#).

²⁴ COM(2021) 206 final, [EUR-Lex - 52021PC0206](#).

²⁵ COM(2022) 732 final, [EUR-Lex - 52022PC0732](#).

²⁶ COM(2022) 209 final, [EUR-Lex - 52022PC0209](#).

²⁷ COM(2022) 105 final, [EUR-Lex - 52022PC0105](#).

²⁸ Het gaat over 26 bijkomende voorstellen om de administratieve lasten te verminderen, in het bijzonder voor kmo's. Dit in opvolging van de Mededeling van de Commissie over het versterken van het concurrentievermogen van de EU op lange termijn, COM(2023) 168 final, [EUR-Lex - 52023DC0168](#).

klimaatdoelstelling voor 2040, de Europese industriële defensiestrategie, de verlenging van tijdelijke bescherming voor vluchtelingen uit Oekraïne, de actualisering van het rechtskader voor de versterking van de samenwerking bij de bestrijding van migrantensmokkel, de versterking van het partnerschap met Afrika.

Alle wetgevingsprioriteiten voor 2024 waarover de Commissie, de Raad en het Parlement overeenstemming bereikten, vindt u [hier](#). Meer informatie vindt u ook in de toespraak [staat van de Unie \(2023\)](#) en in de [intentieverklaring](#) van von der Leyen.

EUROPEES PARLEMENT

EU Parlement: voorstellen voor wijzigingen van de Verdragen

Op 22 november 2023 nam het Parlement een besluit aan met [voorstellen tot wijziging van de verdragen](#) ²⁹. Het opzet is om zo de rechtsstaat en het handelingsvermogen van de Europese Unie en van het Parlement te versterken.

De parlementairen stellen voor om de **bescherming tegen discriminatie** uit te breiden, met name, om ook bescherming te waarborgen tegen discriminatie op grond van gender, sociale afkomst, taal, politieke overtuiging en het behoren tot een nationale minderheid, om wetgeving inzake non-discriminatie aan te nemen volgens de gewone wetgevingsprocedure en om in de Verdragen “de gelijkheid van mannen en vrouwen” overal te vervangen door “gendergelijkheid”.

Ze pleiten voor een **versterking van de rechtsstaat** door de procedure van artikel 7 VEU m.b.t. de bescherming van de rechtsstaat te versterken en te hervormen, door het vereiste van unanimititeit te laten vervallen, een duidelijk tijdschema in te voeren, en te bepalen dat het Hof van Justitie schendingen van de rechtsstaat kan vaststellen en beslissingsrecht krijgt in interinstitutionele geschillen.

Ze willen hervormingen die de **sociale dimensie** van de Unie steviger onderbouwen, zoals: garanties dat de Europese pijler van sociale rechten volledig wordt doorgevoerd en dat sociale vooruitgang aan de hand van de Protocol voor Sociale Vooruitgang in de Verdragen wordt geïntegreerd en een grotere rol van de sociale partners bij de voorbereiding van initiatieven op vlak van sociaal, werkgelegenheids- en economisch beleid

De parlementairen willen **meer bevoegdheden voor het Parlement**, waaronder het recht om [wetgeving te initiëren, te wijzigen of in te trekken](#), m.i.v. het recht van medewetgever bij de vaststelling van het Meerjarig Financieel Kader; het recht om de kandidaat-voorzitter van de Commissie voor te dragen en het recht om kwesties van niet-naleving van de Verdragen voor te leggen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie;

Ze vragen een **uitbreiding van de bevoegdheden van de Europese Unie** op gebied van (o.m.): milieu, biodiversiteit, klimaat, gezondheid, onderwijs, civiele bescherming, energiebeleid, buitenlandse zaken, defensie, migratie, buitengrenzenbeleid en **meer transparante besluitvorming** door hervormingen van de stemprocedures in de Raad: van unanimititeit naar gekwalificeerde meerderheid, ³⁰ uitbreiding van de gewone wetgevingsprocedure (waarbij het Parlement op gelijke voet met de Raad kan beslissen) en openbaar maken van de standpunten die lidstaten in de Raad innemen over wetgevingskwesties.

---

²⁹ Ontwerpen van het Europees Parlement tot herziening van de Verdragen, [P9_TA\(2023\)0427](#), procedure [2022/2051\(INL\)](#), 22 november 2023.

³⁰ Voor een gekwalificeerde meerderheid moet aan twee voorwaarden voldaan zijn: 55% van de lidstaten stemt vóór en de lidstaten die het voorstel steunen moeten samen minstens 65% van de totale EU-bevolking vertegenwoordigen.

Ze pleiten ook voor een kleinere EU-Commissie met slechts 15 commissarissen, gekozen door de voorzitter van de Commissie, aangevuld met ondersecretarissen uit lidstaten die geen commissaris hebben en ze willen een versterking van de instrumenten voor de participatie van de burgers aan het beleid. De resolutie sluit aan bij de aanbevelingen van het [eindverslag van de conferentie over de toekomst van de EU](#).

Het Parlement verwacht dat het Spaanse voorzitterschap van de Raad nog in december 2023 een Conventie ³¹ bijeenroept om zich te over de voorstellen te buigen.

EU Parlement: aanbevelingen n.a.v. de 28ste VN-klimaatconferentie

In dit [besluit](#) ³² vind je aanbevelingen van het Parlement voor strategische doelen en standpunten van de parlementaire delegatie naar de 28ste VN-klimaatconferentie ([COP 28](#)), waaronder de vraag aan alle landen om hun klimaatverbintenissen te versterken en om hun eerlijke bijdrage aan de internationale klimaatfinanciering te betalen.

De parlementsleden verzoeken om uiterlijk in 2025 te stoppen met alle directe en indirecte subsidies voor fossiele brandstoffen, om de beschikbare hernieuwbare energie tegen 2030 te verdrievoudigen en om de energie-efficiëntie te verdubbelen, samen met een tastbare uitfasering en stopzetting van investeringen in en ontginning van fossiele brandstoffen.

Ze benadrukken het belang van bescherming, behoud en herstel van biodiversiteit en pleiten voor een aanzienlijke vermindering van methaanemissies uit sectoren zoals internationale scheepvaart en luchtvaart, landbouw en defensie.

Ze herinneren er aan dat de klimaatverandering mensen op verschillende wijze treft en dat sommige personen en 'groepen' meer kwetsbaar zijn in samenhang met factoren zoals gender, leeftijd, handicap, etniciteit en armoede en dat in alle klimaatbeleid, m.i.v. de evaluatie, rekening moet worden gehouden met mensenrechten, gender en intergenerationele rechtvaardigheid.

Ze verwijzen naar de [besluiten van de 66e zitting van de VN-Commissie Status van de Vrouw](#) (2022) en verzoeken de lidstaten en de Europese Commissie om (o.m.):

- het beleidsproces van **gendermainstreaming** effectiever door te voeren in alle klimaat- en milieubeleid, waaronder in alle relevante streefcijfers en doelen m.b.t. mitigatie, adaptatie, rampbeheer, verlies en schade;
- **meer inspanningen** te leveren om **gendergelijkheid** te integreren in de herziene Nationaal Vastgestelde Doelen (NDC) ³³ en om meer acties te ondernemen met oog op de verwezenlijking van de verbintenissen van het UNFCCC [genderactieplan](#) ³⁴ en van de doelstellingen van het [EU-genderactieplan III](#);
- de **participatie** van vrouwen en vrouwenorganisaties inzake **leiderschap** en besluitvorming op alle niveaus van en in alle fasen van het klimaat- en milieubeleid te vergroten, m.i.v. leidinggevende functies en besluitvorming op vlak van financiering en klimaatdiplomatie én streven naar genderpariteit in COP-delegaties;
- de toegang van vrouwen tot **klimaatfinanciering** te faciliteren en verbeteren via de instrumenten voor externe financiering ([NDICI](#)) en de Europese Investeringsbank, onder meer, door de deelname van vrouwen en vrouwenorganisaties aan bestuur en besluitvorming te vergroten en

³¹ Een Conventie is samengesteld uit vertegenwoordigers van de nationale parlementen, van de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten, van het Europees Parlement en van de Commissie. Zie [artikel 48 van het Verdrag betreffende Europese Unie](#).

³² Resolutie van het Europees Parlement over de VN-klimaatconferentie 2023 in Dubai (COP28), [P9_TA\(2023\)0407](#), procedure [2023/2636\(RSP\)](#), van 21 november 2023.

³³ NDC: [National Determined Contributions](#) zijn een evaluatiemechanisme, ingesteld in het kader van het Klimaatakkoord van Parijs: een actieplan m.b.t. het beperken van de uitstoot van broeikasgassen en adaptaties aan de klimaatverandering, dat om de vijf jaar moet worden ge-updatet.

³⁴ Aangenomen door in 2022, tijdens de [COP 25](#) vergadering van het UNFCCC.

door programma's die de rol van vrouwen in klimaatbeheer ondersteunen; en ze vragen de lidstaten en de EU om een verslag te publiceren over de genderresponsiviteit van hun bijdragen aan klimaatfinanciering;

- een nationaal **contactpunt** voor gender en klimaatverandering aan te wijzen en om de middelen, opleiding en ondersteuning daarvan uit te breiden.

Aan het Transitiecomité verlies en schade ³⁵ vragen ze om te verzekeren dat het fonds gendergevoelig en gendertransformatief is, gestuurd door de behoeften van diegenen het zwaarst getroffen zijn door de klimaatcrisis en beantwoordend aan specifieke door vrouwen geleden verliezen én om te verzekeren dat vrouwen volwaardig betrokken worden bij het ontwerp, het beheer en de uitbetalingen van het fonds.

Verdere besluiten ...

- ❖ De regulering van prostitutie in de EU: grensoverschrijdende implicaties voor en de impact op gendergelijkheid en vrouwenrechten. ³⁶.
- ❖ Ongelijkheid verminderen en sociale integratie bevorderen in tijden van crisis voor kinderen en de gezinnen waarin zij leven. ³⁷
- ❖ Resolutie van het Europees Parlement: Kinderen eerst: versterking van de kindergarantie, twee jaar na de goedkeuring ervan. ³⁸
- ❖ Recentste aanvallen op vrouwen en vrouwenrechtenverdedigers en de willekeurige detentie van EU-burgers in Iran. ³⁹

Interessante publicaties

[Report on access to essential services in the EU: key challenges for the most vulnerable](#)

EU burgers met een risico op armoede of sociale uitsluiting ervaren moeilijkheden in de toegang tot essentiële diensten zoals energie, transport en digitale communicatie. Het rapport belicht de structurele uitdagingen waarmee ze geconfronteerd worden en benadrukt de noodzaak om te verzekeren dat de dubbele groene en digitale transitie fair en inclusief is. (Europese Commissie, 2023)

[Towards a gender balance in the European elections: Electoral quotas – What can they achieve?](#)

De nota overloopt de pro's en contra's van diverse soorten quota en schetst onder welke voorwaarden quota doeltreffend zijn om de besluitvormingskloof v/m te dichten. Er is aandacht voor EU- wetgeving en initiatieven, zoals: het Commissievoorstel over de financiering van politieke partijen en stichtingen ⁴⁰ en het voorstel van het Parlement over directe verkiezing van de parlementsleden, ⁴¹ die beiden ook een groter genderevenwicht bij de Europese verkiezingen beogen. (EP Think tank briefing, 04-09-2023)

[Combating violence against women and domestic violence](#)

Op 8 maart 2022 stelde de Commissie een richtlijn voor om alle geweld op vrouwen in de EU aan te pakken. De nota schetst de historiek en beleidscontext en gaat in op de posities van het

³⁵ Opggericht in 2022, tijdens de COP27 vergadering van het UNFCCC.

³⁶ P9_TA(2023)0328, 14 september 2023.

³⁷ P9_TA(2023)0408, 21 november 2023.

³⁸ P9_TA(2023)0409, 21 november 2023.

³⁹ P9_TA(2023)0429, 23 november 2023

⁴⁰ Voorstel voor een Verordening betreffende het statuut en de financiering van Europese politieke partijen en Europese politieke stichtingen (herschikking), COM/2021/734 final, EUR-Lex - 52021PC0734.

⁴¹ Wetgevingsvoorstel van het Europees Parlement voor een Verordening van de Raad over de directe verkiezing van de leden van het Parlement, P9_TA(2022)0129, procedure 2020/2220(INL), 3 mei 2022. Lees ook de briefings: Towards new rules for European elections? (September-2022).

Parlement, de Raad en diverse andere stakeholders. Er is een overzicht van de impact van het voorstel op het beleid van de lidstaten op meerdere domeinen en van het wetgevingsproces. (EP Think tank briefing, 25-09-2023)

[Compensation for victims of climate change disasters](#)

Het onderzoek beschrijft de gevolgen van de klimaatverandering voor de Europese Unie, het bestaande beleid en procedés om met klimaatrampen om te gaan, m.i.v. compensatie voor de slachtoffers. De studie presenteert een theoretisch kader voor passende compensatiemechanismen en identificeert aanbevelingen voor het beleid. (EP onderzoek 07-07-2023)

[Bridging the rural-urban divide: Addressing inequalities and empowering communities](#)

In de EU bestaan grote verschillen tussen steden en het platteland op gebied van (o.m.) inkomen, levensomstandigheden, werkgelegenheid en beschikbare diensten. Deze kunnen de sociale cohesie en de democratie onderuit halen. Plattelandsbewoners beschouwen zichzelf vaker als verwaarloosd door de overheden, wat hun vertrouwen in overheden, instellingen en democratie ondermijnt en sociale intolerantie, politieke en ideologische polarisatie kan versterken. Goede openbare dienstverlening kan het vertrouwen van de plattelandsbewoners opkrikken. (Eurofound, 18-10-2023)

[Eurostat regional yearbook 2023 edition](#)

Het jaarboek informeert over meerdere sociaaleconomische onderwerpen op niveau van de regio's. Er is aandacht voor: bevolking, gezondheid, onderwijs, arbeidsmarkt, levensomstandigheden, digitalisering, economie, handel, onderzoek en ontwikkeling, toerisme, transport, milieu en landbouw. Elk hoofdstuk bevat statistische informatie (tabellen, kaarten, grafieken) en een beknopte analyse van de belangrijkste bevindingen.

[Women and men in decision making: methodological report](#)

In 2017 nam EIGE het beheer van de databank over [vrouwen en mannen in besluitvorming \(WMID\)](#) over van de Europese Commissie. In de databank wordt aan de hand van 135 indicatoren gemeten welke de genderverhoudingen zijn in besluitvormingsposities in diverse maatschappelijke sectoren in de EU (sinds 2003). Zo krijgt men een actueel beeld en kunnen ook trends vastgesteld worden. Bij de databank hoort [een methodologisch rapport](#). (EIGE, 20-10-2023)

[Gender Equality Index 2023. Towards a green transition in transport and energy.](#)

De [Gender Equality Index](#) meet aan de hand van 31 indicatoren de tand van zaken over gendergelijkheid in de EU. In 2023 lag de focus op het thema sociaal rechtvaardige transitie, met name: de gevolgen van de EU Green deal op gendergelijkheid, met aandacht voor de sectoren: energie en transport en voor een intersectionele benadering. (EIGE, 24-10-2023)

[A Better Work-Life Balance: Bridging the gender care gap](#)

Deze informatieve nota brengt actuele gegevens samen over genderongelijkheid in de EU bij het aanbieden informele zorg in de kinderopvang en de langdurige zorg, in de toegang tot formele zorgdiensten en in het evenwicht tussen werk en privéleven van mantelzorgers. De nota sluit aan bij de EU brede [enquête van EIGE 2022](#) over genderkloven in onbetaalde zorg, individuele en sociale activiteiten en aan bij de [Europese strategie voor zorg](#).

[Methodological Guidance: Administrative data collection on violence against women and domestic violence](#)

Het Europees Instituut voor Gendergelijkheid (EIGE) heeft op basis 13 indicatoren ontwikkeld om gegevens over intrafamiliaal en partnergeweld beter te registreren. De indicatoren zullen ook toelaten om vooruitgang te meten en data te vergelijken, in overeenstemming met de minimumvereisten van de slachtofferrichtlijn (2012/29/EU) en de normen van de Verdrag van Istanboel over het voorkomen en bestrijden van geweld op vrouwen en van intrafamiliaal geweld. (EIGE, 18-12-2023)

AI: Friend or enemy of gender equality

Het onderzoek bekijkt opportuniteiten en mogelijke risico van artificiële intelligentie (AI) voor gendergelijkheid en niet-discriminatie. Er wordt beschreven wat AI is, hoe discriminatie via AI tot stand komt en op welke manier dit het best aangepakt kan worden. Sterke punten en zwaktes van actuele Europese wetgeving en beleid worden onderzocht en er wordt aangegeven hoe AI ingezet kan worden voor het bevorderen van gelijkheid. Een publicatie van de Commissie Gendergelijkheid en het Comité antidiscriminatie van de Raad van Europa, met beleidsaanbevelingen voor een op mensenrechten gebaseerde inzet van AI. (Raad van Europa, augustus 2023)